

Meditatie

*‘En op de derde dag was er een bruiloft
te Kana, in Galilea’ (Joh. 2:1)*

Volgens de kerkelijke traditie wordt op de tweede zondag na de Epifanie, het feest van de verschijning van Jezus, het tweede hoofdstuk uit het evangelie van Johannes gelezen: de bruiloft te Kana. In mijn jonge jaren als predikant heb dit schriftgedeelte talloze malen ‘misbruikt’ voor een huwelijksdienst, gehouden in elk willekeurig jaargetijde, hartje zomer zelfs. Het bruidspaar verzocht mij dan te preken over de tekst: ‘En ook Jezus en zijn leerlingen waren ter bruiloft genodigd’. De toepassing lag voor de hand. Nu ik de geschiedenis van Kana nog weer eens opnieuw en aandachtig heb gespeld, kan ik mijn vroegere Kana-preken, ondanks mijn goede bedoelingen met het bruidspaar, niet anders kwalificeren dan als een exegetisch bedrijfsongeval. Het waren eendimensionale preken die de diepte en zeggingskracht uit het verhaal om zeep brachten. Met een natte vinger preken over dit stuk lukt mij niet meer. Want met het oor op de Schriften ga je ontdekken dat vrijwel geen woord in dit verhaal er *zomaar* staat. Het is bovendien geen relaas over een gelukkige dag van twee particulieren, de heer en mevrouw NN te K. Wie de bruid en de bruidegom zijn geweest, horen we niet eens. Ze zijn anoniem. Er staat dus iets anders op het spel, daar in Kana.

Het begint al meteen aan het begin: ‘Op de derde dag’. Waarom wordt dat zo uitdrukkelijk vermeld? Op het eerste gehoor denk je dat het hier gaat om de derde dag van de week, de dinsdag dus, volgens de joodse telling.

Er valt echter meer over te zeggen. In het eerste hoofdstuk van dit evangelie telkens wordt gesproken van ‘volgende dagen’. Bijvoorbeeld bij de doop van Jezus door Johannes en bij de roeping van de discipelen. Die gedeelten worden telkens ingeleid met de woorden: ‘De volgende dag’ (Joh. 1: 29 en 35). Dan, in hoofdstuk 2 : ‘En op de derde dag was er een bruiloft te Kana’. Het gaat hier blijkbaar om gebeurtenissen, die de beslissende gang van het evangelie bepalen. Geen simpele chronologie dus, maar beslissende ogenblikken worden hier benoemd.

Eigenlijk is Johannes met die derde dag bezig met een nieuw scheppingsverhaal dat al klonk aan het begin van zijn evangelie: ‘In den beginne was het Woord ...’ Nu lijkt hij de dagen daarvan te tellen. Dan rijmt deze derde dag van Kana op de derde scheppingsdag, toen de wateren verzameld

werden en de aarde aan het licht kwam. Het is de enige dag waarvan in Genesis twee keer gezegd werd dat het goed was. De aarde wordt bewoonbaar gemaakt. Wellicht dacht Johannes ook aan die *laatste* derde dag waarheen Jezus verwees bij zijn intocht in Jeruzalem? Het lijkt een stille hint naar zijn opstanding, op de derde dag: 'Breek deze tempel af en in drie dagen zal ik hem doen herrijzen'(Joh. 2: 19). Deze 'derde dagen' resoneerden in Johannes' hoofd en hart, toen hij aan het begin van hoofdstuk 2 ook deze woorden noteerde. Ze zijn een post scriptum bij het scheppingsverhaal en een ouverture op Pasen.

Ook de *plaats* van de bruiloft is verrassend. Het verhaal speelt zich namelijk af in Galilea. De profeet Jesaja noemt het al 'het land der heidenen' en Johannes neemt dat over, als hij Nathanaël over Jezus laat zeggen: 'Kan er uit Nazareth in Galilea iets goeds komen? (Joh.1: 47). Galilea, dat klinkt afkeurend, zoiets als 'achtergebleven gebied', een godvergeten land. Uitgekeurd in dat land is het feest: een bruiloft.

Bij het woord 'bruiloft' gaan in de Schrift ook allerlei lichtjes branden. Het herinnert de hoorders aan het volk Israël in de woestijn, waarbij de profeet Hosea God tekent als een bruidegom die dingt naar de hand van zijn bruid Israël (Hos. 2: 18-19). Bij Jesaja lezen we (vrij vertaald): 'Zoals een jongen een meisje trouwt, zo zal God die u weer opbouwt, u trouwen. Uw God zal gelukkig met u zijn, zoals een bruidegom dat is met zijn bruid.' (Jes. 62: 4-5). Die woorden verwijzen naar het verbond dat God met zijn volk vernieuwt. Dit verbond wordt in Kana op nieuw *ter* sprake en *tot* sprake gebracht. En wellicht wil Johannes ons ook attent maken op de bruiloft van het Lam (Openb. 19) waar de nieuwe wereld van God gevierd wordt.

Daar moet op gedronken worden, zeker op een bruiloft. Maar wat doe je als er geen wijn is? Dan lijkt het verbond tussen God en mensen helemaal te zijn vastgelopen door gebrek en tekort. In de rabbijnse uitleg is de wijn het symbool van de Tora, het doen van Gods heilzame woorden van het verbond. Die wijn is in Kana nu plotseling overstelpend aanwezig. In Kana wordt geen mirakel verricht maar een *teken* opgericht van een vernieuwd verbond waarin scheefgegroeide levens worden rechtgezet.

Zo heeft Johannes in dit verhaal alle bijna lijnen van de heilsgeschiedenis bij elkaar gebracht. Alles doet mee: de schepping, het verbond, Christus' opstanding en het uitzicht op zijn rijk.

Die perspectieven vinden ten slotte hun apotheose in de laatste verzen van de pericoop: 'Dit deed Jezus als begin van zijn tekenen te Kana in Galilea en Hij heeft zijn heerlijkheid geopenbaard.' (Joh. 2: 11). Het woordje 'begin' is in dit verband wat zwak vertaald. In het Grieks staat *arche* en dat betekent 'beginsel', 'principe.' Het gaat om een *oerteken*, een grondmotief voor het

hele optreden van Jezus: de openbaring van zijn heerlijkheid en glorie. Daarmee grijpt de evangelist terug op het slot van het eerste hoofdstuk, waar hij Jezus zelf aan het woord laat. Tegen zijn leerlingen zegt Hij: 'Jullie zullen de hemel open zien en de engelen van God zul je zien opstijgen en neerdalen op de Zoon des mensen' (Joh. 1: 52). Die glorie omarmt als een accolade het verhaal van Kana. Het begint en eindigt met de glorie van Christus.

Ten slotte een vraag: wat doet dit verhaal met ons? Waar raakt het ons? De laatste mededeling die Johannes doet, helpt ons op weg: 'En zijn discipelen geloofden in Hem'. Wat is geloven? Niet een antwoord uit een boekje of uit een bureaula. Geloven is dat wij – wij met ons kleine en tekort schietende levensverhaal, waarin de wijn zo vaak op is – ons opgenomen weten in het grote verhaal van Gods verbond met ons, zijn tedere toewending naar ons, in Jezus Christus. In het voetspoor van zijn leerlingen mogen wij leven in Gods verbond, onder een open hemel.